

Казіо, Красотка, Одеський – 504, Оптізол, Санітар, Харківський – 58, Аламо, Ісостар.; в Лісостепу – Єврофлор, Марко, Супер, Альзан, Люсіл, Кармона, а також високопродуктивні гібриди, районовані на 2007 рік, що без додаткових капіталовкладень підвищать урожайність культури на 3 - 5 ц/га.

Високоврожайні українські гібриди Харківський 49, Харківський 58. Світоч, Погляд, Український скоростиглий характеризуються високим вмістом олії в насінні, різним періодом вегетації (від 96 до 120 днів), дозрівання, що дає змогу висівати їх в усіх регіонах України.

Головним завданням основного обробітку ґрунту під соняшник є максимальне знищення багаторічних і однорічних бур'янів, нагромадження та збереження якомога більшої кількості вологи осінньо-зимових і ранньовесняних опадів у кореневмісному шарі, мобілізація поживних речовин, активізація біологічних процесів ґрунту, надання орному шару оптимальної структури, запобігання вітровій і водній ерозії.

Потрібно розміщувати соняшник по кращим попередниках: озимих зернових, ярих колосових, кукурудзі на зерно, - що без додаткових коштів значно підвищить його урожайність.

В очікуваних агрометеорологічних умовах весни передпосівний обробіток ґрунту слід провести в стислі строки і спрямувати на збереження ґрунтової вологи, боротьбу з бур'янами. У прогнозованих умовах весни на дуже забур'яненних полях доцільно застосовувати високоефективні гербіциди, які дають можливість: зменшити кількість післяпосівних розпушувань ґрунту; очистити поле від бур'янів протягом періоду вегетації; підвищити врожайність соняшнику на 3-6 ц/га.

Передпосівну культивуацію провести перед сівбою з одночасним внесенням і загортанням на глибину 6 – 8 см ґрунтових гербіцидів проти однорічних злакових та дводольних бур'янів: Харне – 2 кг/га, Трофі – 1,8 – 2, Дуал Голд – 1,0 – 1,6, Трефлан – 3 – 6, Гезагард – 2 – 4, Гвардіан – 2,4 – 3,5 кг/га. Страхові гербіциди: Фюзіланд Супер – 2 кг/га, Селект 120 – 0,4 – 0,8, Пантера – 1,5 кг/га – знищують злакові бур'яни в період вегетації соняшнику.

Для поліпшення умов живлення рослин, сприяння продуктивнішому використанню ґрунтової вологи перед посівом внести локально мінеральні добрива в дозі $N_{40}P_{60}K_{30-40}$ залежно від наявності в ґрунті основних елементів живлення, що підвищить урожайність до 3,5 ц/га та вміст олії в насінні. У господарствах, де посіви соняшнику займають великі площі, з метою зменшення

напруги під час збирання і щоб попередити масові ураження хворобами, слід висівати 2 – 3 гібриди різних груп стиглості. У південних районах питома вага середньостиглих сортів і гібридів повинна становити 50 – 60 %, ранньостиглих – 40 – 50, у північних районах країни – скоростиглих – 30 – 40, ранньостиглих – 60 – 70 %. При використанні середньостиглих або середньопізніх гібридів і їх сортів слід висівати в першу чергу та придбати в резерв десиканти для прискорення дозрівання соняшнику.

Для підвищення ефективності виробництва соняшнику суттєве значення має підвищення урожайності за рахунок якісного посадкового матеріалу. В Україні соняшник є традиційною культурою, а її рентабельність повинна підштовхувати аграріїв до вирощування даної культури.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ

ДОБРОНОС Т. М.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – д.с.н., професор
Родіонов О. В.

Матеріальні ресурси – це складова виробничих ресурсів, які беруть участь у процесі господарської діяльності протягом одного виробничого циклу, при цьому повністю змінюють свою форму та переносять свою вартість на витрати підприємства.

Матеріальні ресурси – це об'єктивно необхідні умови функціонування виробництва. Вони все більше впливають на зростання його ефективності та якості роботи. Здебільшого від рівня управління ресурсами, його координації з процесом виробництва залежать основні показники діяльності підприємств — виконання плану реалізації, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, прискорення оборотності оборотних засобів. Це обумовлено такими факторами значимості матеріальних ресурсів у виробництві:

– виробничі запаси складаються в основному з сум власних оборотних засобів, тому прискорення їх оборотності – великий резерв підвищення ефективності;

– витрати на матеріальні ресурси – основна частина собівартості продукції;

– правильна організація управління матеріальними ресурсами – умова ритмічності виробництва;

–більш жорстке нормування витрат матеріальних ресурсів та лімітування вимагають посилення режиму економії.

Конкретний склад матеріальних запасів кожного підприємства визначається характером його виробничої діяльності, належністю до певної галузевої групи, видами продукції, що випускається. Але при всій різноманітності матеріалів, що використовуються, вони складають основу виробничого процесу, в них вкладена більша частина оборотних засобів.

У вирішенні питання про повноцінне забезпечення підприємства необхідними матеріальними ресурсами та ефективно їх використання, яких вимагає нормальний хід виробничого процесу, велике значення має економічний аналіз.

Мета аналізу ефективного використання матеріальних ресурсів полягає в одержанні найбільш інформативних ключових параметрів, які дають об'єктивну й точну оцінку наявності в підприємства різних видів матеріальних ресурсів з погляду забезпечення його конкурентоспроможності, уможливають оцінку ефективності управлінських рішень щодо формування портфеля замовлень на матеріальні ресурси, виявлення резервів підвищення ефективності використання ресурсів, розробку заходів для їх мобілізації.

Завдання аналізу наступні:

- оцінка забезпеченості виробництва матеріалами та аналіз матеріально-технічного постачання;
- аналіз використання матеріалів у виробництві;
- визначення впливу забезпеченості матеріалами та ефективності їх використання на обсяг виробництва.

Аналіз використання матеріальних ресурсів в першу чергу вимагає вивчення забезпеченості підприємства матеріалами. В процесі забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами в першу чергу перевіряють якість плану матеріально-технічного постачання. Перевірку реальності плану починають з вивчення норм і нормативів, що покладені в основу розрахунку потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Потім перевіряється відповідність плану постачання потребам виробництва продукції й утворення необхідних запасів виходячи з прогресивних норм витрати матеріалів.

Важливою умовою безперебійної роботи підприємства є повна забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах джерелами покриття. Вони можуть бути зовнішніми і внутрішніми. До

зовнішніх джерел відносяться матеріальні ресурси, що надходять від постачальників відповідно до укладених договорів. Внутрішні джерела – це скорочення відходів сировини, використання вторинної сировини, власне виготовлення матеріалів і напівфабрикатів, економія матеріалів у результаті впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

В процесі аналізу забезпеченості підприємства матеріалами вирішуються такі завдання:

- перевіряється правильність розрахунку реальної потреби в матеріалах;
- здійснюється оцінка забезпеченості планової потреби договорами, укладеними з постачальниками;
- здійснюється оцінка ступеня виконання договорів;
- аналізується відповідність фактичного надходження матеріалів з реальною потребою в них;
- визначається вплив забезпеченості підприємства матеріалами на обсяг продукції.

Аналіз ефективності використання матеріалів здійснюється за допомогою системи загальних та індивідуальних показників.

Основні показники ефективності використання матеріальних ресурсів наступні:

- матеріаловіддача, яка розраховується як відношення вартості товарної продукції до суми матеріальних витрат і характеризує вихід продукції з кожної гривні витрачених матеріальних ресурсів;
- матеріаломісткість продукції (розраховується як відношення суми всіх матеріальних витрат до вартості товарної продукції).
- рівень використання матеріальних ресурсів за структурою випуску продукції (розраховується як відношення суми матеріальних витрат до собівартості продукції і характеризує питому вагу матеріальних витрат у собівартості продукції).
- коефіцієнт споживання матеріалів (розраховується як відношення фактичних матеріальних витрат до планових, перерахованих на фактичний обсяг випуску та асортимент продукції, і характеризує рівень ефективності фактичного витрачання матеріальних ресурсів та інші [2]).

Аналіз цих показників необхідно здійснюється в такій послідовності:

- вивчається динаміка показників;
- визначається сума економії матеріалів внаслідок зниження матеріаломісткості або сума перевищень в результаті підвищення матеріаломісткості.
- розраховується вплив зміни ефективності використання матеріалів на обсяг продукції;

–визначаються резерви підвищення ефективності використання матеріалів і резерви можливого збільшення обсягу продукції, внаслідок більш ефективного використання матеріалів.

Одним з головних факторів, що впливає на величину прибутку, є рівень матеріальних запасів. Виручка від реалізації та прибуток з'являються лише тоді, коли предмети праці, використані в процесі виробництва, перенесуть свою вартість на вартість виготовленого продукту та знайдуть кінцевого споживача. Основними завданнями аналізу є вивчення забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та оцінка ступеня їх використання у виробництві. Стабільна забезпеченість матеріальними ресурсами та ефективне їх використання є необхідною умовою функціонування та розвитку будь-якого підприємства. Здійснюючи аналіз матеріальних ресурсів, визначають резерви підвищення ефективності їх використання на підприємстві.

Література:

1. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2001. – 540 с.
2. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу. – Навч. посіб.. – 3тє вид., перероб. і доп. К: «Знання-Прес», 2002. – 190 с.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА

ДУДКА Г. П.

*Харківський національний технічний університет
сільськогосподарства ім. Петра Василенка*

Науковий керівник – ст. викладач

Островерх О. В.

Проблема підвищення економічної ефективності агропромислового виробництва – визначальний фактор економічного і соціального розвитку суспільства на сучасному етапі розвитку економіки України. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці, а також сукупних її вкладень на одиницю корисного ефекту.

Як економічна категорія, економічна ефективність дуже тісно пов'язана з необхідністю дедалі повнішого задоволення матеріальних і культурних потреб населення нашої країни. Тому підвищення ефективності суспільного виробництва характеризується збільшенням

обсягів сукупного продукту та національного доходу з подальшим задоволенням потреб виробників галузей, а також суспільства в цілому при найменших сукупних витратах на одиницю продукції.

Зерновиробництво займає базове місце у сільськогосподарському виробництві країни та гарантує її продовольчу безпеку. Зерно - сировина для хлібобулочної, кондитерської та круп'яної промисловості, використовується у спиртовій, пивоварній і медичній галузях. Від ефективності ведення зернового господарства залежить розвиток тваринництва. Разом з тим, у масштабі економічного розвитку країни та її економічного потенціалу, зернове господарство відіграє роль одного з головних джерел поліпшення ресурсного та розвитку експортного потенціалів. В процесі зберігання зерно майже не втрачає своєї якості, а тому, придатне для створення державних резервів продуктів харчування та кормів. Отже, підвищення рівня ефективності виробництва зерна є найважливішим завданням, від рішення якого залежить продовольча безпека країни.

Підвищення економічної ефективності сільського господарства в цілому передбачає збільшення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції при одночасному зменшенні затрат праці і матеріальних засобів на одиницю продукції. Розв'язання цієї проблеми нерозривно пов'язане з подальшою всебічною інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва, в процесі якої забезпечується підвищення врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці. В сучасних умовах сільське господарство розвивається переважно на основі інтенсифікації, що є основним джерелом підвищення його економічної ефективності.

Шляхи підвищення ефективності виробництва зерна, які забезпечують подальше збільшення обсягів виробництва продукції і зменшення витрат на одиницю продукції, передбачають комплекс таких основних заходів: поліпшення використання землі, підвищення її родючості; впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва; поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції; раціональне використання виробничих фондів і трудових ресурсів; впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій та індустріальних методів виробництва; підвищення якості і збереження виробленої продукції; широке використання прогресивних форм організації виробництва і оплати праці; розвиток сільськогосподарського виробництва на основі